

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните
Център за оценка на риска
по хранителната верига

Информация

ЩЕ СТАНАТ ЛИ СКОРО ВСИЧКИ ЕВРОПЕЙЦИ ВЕГЕТАРИАНЦИ?

Центърът за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ) ви представя информация за най-новото Научно становище „Към устойчиво потребление на храни“, изготвено от Групата на главните научни съветници към Европейската комисия (ЕК), по Механизма за научни консултации¹, публикувано на 23 юни 2023 г.

Считаме, че препоръките от страна на Главните научни съветници към ЕК за разработване на бъдещи политики и отразяващо тенденциите на развитие на тези политики, ще представляват интерес за българските потребители, производители, преработватели и търговци на храна у нас, най-малкото за ориентация в бързо променящия се свят.

Ако предложените от учените политики бъдат възприети и въведени в законодателство, то червеното месо и преработените месни продукти ще се оскъпят и ще отворят широк пазар за растителните и „иновативните“ храни.

Препоръчаното изкуствено повишаване на цените на месото чрез икономически мерки (високи данъци върху месото, обвързване на производството на месо с емисиите на парникови газове, гранични такси) принудително ще направят европейците вегетарианци.

¹ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/support-policy-making/scientific-support-eu-policies/group-chief-scientific-advisors_bg?etrans=bg

Amber Green White

В становището се подчертава необходимостта от незабавна, цялостна промяна в начина на хранене на европейците, като за целта учените смятат, че това трябва да се постигне **чрез въвеждане на финансови намеси на пазара, които да доведат до по-здравословни избори на храна (които да станат „новата норма“), тъй като хората трудно биха променили начина си на хранене поради „човешката склонност за придържане към статуквото“.**

Групата на главните учени променя досегашния принцип и мнение за европейските потребители като за „добре информираният, независим потребител“, който винаги може да избере какво да купи и яде, а построява становището си на основата, че **„поведението, свързано с храната, често е доминирано от навици, рутина и емоционални процеси“** и че хранителната среда силно оформя избора, опасенията и приоритетите на потребителите.

Известно е, че и днес политическото лоби на хранително-вкусовата промишленост с противоречиви интереси и ограниченият капацитет на гражданското общество за оказване на влияние върху политическите действия, са пречки за ефективни ограничителни действия по отношение на нездравословните съставки в храните.

Смятаме, че е необходимо да се предприемат действия за определяне на стандарти за хранителните вещества с доказан за здравето риск, най-вече в преработените храни, подобряване на училищната хранителна среда, по-достъпни цени за плодове и зеленчуци, данъчно облагане на нездравословни храни и напитки, и ограничения върху маркетинга на нездравословни храни за деца, но най-вече е необходима **база от доказателства**, свързани с различни области на науката, върху която могат да се изградят ефективни и устойчиви политики за здравословно хранене.

Необходимо е, обаче, при всички случаи на въвеждане на нови политики да се запази принципа на уважение към свободата на всеки гражданин на ЕС да избира сам своята храна, като „добре информираният, независим потребител“. (ЦОРХВ)

Накратко какво казват в това становище Групата на главните научни съветници към ЕК и какво препоръчват:

- ✚ Становището идентифицира пет области, в които е необходима намеса в хранителната система: ценообразуване, физическа наличност, състав, информация и социална среда.**
- ✚ Начинът, по който се храним, трябва задължително да се промени, за да постигне Европа целите си за здраве и устойчивост,**
- ✚ Сегашната ни хранителна система има голямо въздействие върху околната среда, а диетите с лошо качество също са свързани с риск от заболяване, затлъстяване и наднормено тегло, което засяга около 60% от възрастните и 30% от децата в Европа.**
- ✚ Нашата диета трябва да се промени като състав (като количество и честота) и да премине към повече растителни съставки, бобови растения, зеленчуци, плодове, пълнозърнести храни и варива.**
- ✚ Диетата трябва да бъде ограничена откъм червено месо, преработено месо, сол, добавена захар и животински продукти с високо съдържание на мазнини, закуски с лоши хранителни качества, някои ултрапреработени храни, сладки напитки и алкохол. Рибата и другите морски дарове трябва да се добиват от устойчиво управлявани запаси.**
- ✚ Промяната в храненето трябва да бъде постигната от мерки, които да направят по-здравословните и по-устойчиви алтернативи — особено **алтернативните източници на****

протеини (в становището не са посочени конкретни алтернативни протеини²) и микроелементи — по-лесно достъпни и то **чрез субсидии и/или намалено ДДС**.

- ✚ Трябва да се въведат **достатъчно високи данъци върху червеното и преработеното месо** и продуктите с високо съдържание на нездравословни мазнини, сол и захар, **сладки напитки и алкохол**.
- ✚ Данъкът върху производството на месо може също да бъде свързан със свързаните емисии на парникови газове, като по този начин се надгражда върху съществуващите схеми за намаляване на емисиите, като например Системата за търговия с емисии (ETS) и Механизма за коригиране на въглеродните граници (СВАМ).
- ✚ За да настъпи промяна, са **необходими спешни, радикални мерки в цялата хранителна система, приложени възможно най-скоро**, но някои ще имат краткосрочен ефект, докато други ще трансформират хранителната система в дългосрочен план.
- ✚ Промени в хранителните практики за **намаляване на хранителните отпадъци** на всички нива на веригата за доставки, включително на ниво домакинство.
- ✚ Трансформацията на хранителната система трябва да насърчи възприемането на практики, които **запазват биоразнообразието и осигуряват ползи за хуманното отношение към животните**.
- ✚ Да се ограничи рекламирането и промоционалното ценообразуване на хранителни продукти, напитки и алкохол, чиято честота консумация е нездравословна и неустойчива.
- ✚ Рекламирање на нездравословни храни за деца трябва да бъде забранено във всички медии.
- ✚ **Забрана за поставяне на храни с високо съдържание на мазнини, сол и захар, както и алкохол на видни места в магазините**.
- ✚ Да се изисква промяна в състава на хранителните продукти, за да се увеличи наличието на здравословна и устойчива храна. **Политиките за преформулиране са показали, че са ефективни, ако са задължителни** и са предназначени да покрият цялата продуктова категория
- ✚ **Ограничаване на вноса в ЕС на хранителни стоки** от места, където производството на храни причинява големи щети на околната среда чрез забрана или увеличение на граничните такси
- ✚ За да се преодолее очакваното **противопоставяне от участници в хранителната промишленост** на някои политически мерки, е необходимо политиките да определят (чрез диалог с всички заинтересовани страни) подходящата скорост и напредък на политическите реформи, но също така трябва да имат предвид спешната необходимост от трансформиране на хранителните системи.

² Бел. прев., Общо алтернативни източници на протеини са наличните в момента растителни, но недостатъчно използвани – бобови култури, зърнени храни, зърнени култури, маслодайни семена, ядки, както и нововъзникващите протеинови ресурси от водорасли, насекоми, гъби. Продукти от микробен синтез също се използват като протеинови съставки. Този сегмент включва и производителите на клетъчно месо и принтирано месо, растителен хемоглобин (ключ към вкуса и цвета на месото, синтезиран от генно модифицирани микроорганизми, които произвеждат белтъчната молекула, която е отговорна за вкуса и цвета на месото), ГМО растения, синтезиращи животински протеини, растения, получени с нови геномни техники и др.

Научно становище

„Към устойчиво потребление на храни – насърчаване на избора на здравословна, достъпна и устойчива храна“³

(Група на главните научни съветници към Европейската комисия)

Резюме⁴

Група на Главните научни съветници към ЕК беше помолена да предостави политически препоръки по следния въпрос: „**Какви инструменти биха могли да се използват на ниво ЕС, в допълнение към тези, посочени в стратегията „От фермата до вилцата“ за 2020 г., за преодоляване на бариерите, пречещи на потребителите да приемат устойчиви и здравословни диети, насърчаващи необходимата промяна към устойчивост в хранителната система?**“

Настоящото научно становище, заедно с доклада за преглед на доказателствата, който го разяснява, има за цел да определи лостовете и действията, които могат да оформят потреблението на храни за насърчаване както на устойчивостта на околната среда, така и на общественото здраве,

- прави преглед на инструментите, които могат да помогнат за преодоляване на бариерите, които възпрепятстват устойчивото и здравословно потребление; и
- предлага потенциални политики и комбинации от политики, които могат да имат значително въздействие в тази област.

³ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9f582c41-1565-11ee-806b-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-288833285>

⁴ Цялото становище може да намерите на следната връзка: <https://op.europa.eu/en/web/eu-law-and-publications/publication-detail/-/publication/9f582c41-1565-11ee-806b-01aa75ed71a1>

В обобщение, преходът на ЕС към устойчива хранителна система трябва да разчита на широкото възприемане на здравословни и устойчиви практики на потребление, повлияни от хранителната среда.

Съществува широк научен консенсус, че настоящата ни хранителна система е неустойчива и е основен фактор за изменението на климата, загубата на биологично разнообразие и влошаването на околната среда (включително в тези среди, от които производството на храна е критично зависимо). **За да настъпи промяна, са необходими спешни, радикални мерки в цялата хранителна система.** Това е трудно постижима цел, която изисква решителност, като се има предвид сложността на хранителните системи, твърде големия брой различни участници (и техните взаимовръзки), които играят роля в производството, разпространението и потреблението на храни, краткия срок, в който трябва да се извърши тази трансформация и човешката склонност за придържане към статуквото.

Стратегията „От фермата до вилницата“, обявена от Европейската комисия през 2020 г., се оказва важна стъпка към така необходимата всеобхватна рамка за управление на хранителните системи на ЕС по холистичен начин. Много от целите на стратегията са базирани на мнението, че потребителите избират храна чрез рационални и рефлексивни процеси и че „добре информираният, независим потребител“ винаги може да избере какво да купи и яде. **В действителност обаче, научните доказателства сочат, че поведението, свързано с храната, често е доминирано от навици, рутина и емоционални процеси и че хранителната среда силно оформя избора, опасенията и приоритетите на потребителите.** Дори мотивираните потребители са ограничени в избора на устойчиви продукти, поради липсата на добри алтернативи. Не трябва да се подценява и фактът, че потребителите не са в състояние да оценят действителното въздействие на продукта върху околната среда, климата и социалните проблеми, освен ако не разполагат с надеждна информация.

Горните съображения показват, че промяната в нагласите и поведението на потребителите е основният фактор за постигане на по-устойчива цялостна хранителна система, **но механизмите за осъществяване на тази политика трябва да са насочени не само към потребителите, а и към доставчиците на храни, производителите, дистрибуторите и търговците на дребно.**

Публикуваното през юни 2023 г. научно становище на Групата на главните учени към Европейската комисия предоставя набор от препоръки за комбинация на механизмите в политиката за преодоляване на пречките пред потребителите за избор на по-устойчива и здравословна храна. Ключов фактор в настоящото становище, е **докладът за преглед на доказателства**, изготвен от работна група от независими, международни и интердисциплинарни експерти. В него те анализират и обсъждат научните доказателства, въз основа на систематичен преглед на литература по темата за консумация на устойчива и здравословна храна. Докладът идентифицира пет области, в които е необходима намеса: **ценообразуване, физическа наличност, състав, информация и социална среда.**

Препоръките за нови насоки в политиката, описани в становището, образуват едно съгласувано цяло и следва да се приемат заедно, за да се насърчат промените в хранителната среда и в поведението на потребителите. Всички мерки трябва да бъдат приложени **възможно най-скоро, но някои ще имат краткосрочен ефект, докато други ще трансформират хранителната система в дългосрочен план.** Тази комбинация от политики би допълнила настоящите инициативи в рамките на стратегията „От фермата до вилницата“, които са оставени извън обхвата на изискванията в настоящото становище.

Препоръка 0

Координиране на приемането на съгласуван набор от допълващи се политики, които включват инструменти, насочени към стимули и възбрани, информация за здравословните и устойчиви храни, както и регулаторни мерки.

Хранителната система е сложна, динамична и подложена на значителни несигурности. Освен това настоящото управление на хранителните системи показва, че не винаги е възможно да се използват всички потенциални синергични ефекти от политическите мерки. Една съгласувана и насочена към промяна **комбинация от политики, трябва да съчетава преките мерки върху хранителната среда с по-меки мерки, насочени към повлияване и преобразуване на социалните норми.** Първите биха могли да включват данъци, забрани и задължителни промени в състава на продуктите и като цяло не изискват активно участие на потребителите. Последното следва да включва **намеса в мотивите за избор на храни** и съдържанието на хранителни вещества и следва да е насочено към подобряване на знанията, уменията и осведомеността на потребителите.

0.1 Да се координира приемането на съгласувана комбинация от допълващи се политики, които включват инструменти, насочени към стимули и възпиращи фактори, информация за здравословна и устойчива храна и регулаторни мерки.

Да бъдат убедени потребителите да променят поведението си е само една от необходимите стъпки. Всички, които участват и влияят върху хранителната среда трябва да намерят своята роля в осигуряването на мотивация, способност и възможност на потребителите да променят поведението си и да възстановят контрола си върху избора на храна. В същото време, в оценката на съществуващите политики и проектирането на нови, трябва да участват като равнопоставени партньори всички заинтересовани страни. Този приобщаващ диалог трябва да се основава на общото убеждение, че преминаването към здравословно и устойчиво хранене е спешно необходимо за хората.

0.2 Осигуряване на съгласуваност между различни намеси, които влияят на хранителната система и премахване на противоречиви насоки.

Това включва проучване на всички възможни съвместни ефекти между политическите намеси, максимално увеличаване на възможностите и ползите и управление на неизбежните отстъпки и договорености. Следователно съществуващите политики трябва да бъдат внимателно оценени, за да се прецени как те обслужват и подкрепят (или противоречат) на крайната цел, която е осигуряване на устойчиви и здравословни продукти за потребителите. Тази оценка трябва да посочи инструментите за използване на съществуващия потенциал и да елиминира политики, които биха попречили на новостите.

0.3 Осигуряване на координация на политиката на високо ниво чрез разработване на начини за обмен на мнения, устойчиви обсъждания и хармонизирана система за управление.

Понастоящем управлението на храните в ЕС се състои от раздробен набор от политики, които умишлено или неволно засягат функционирането на хранителната система на ЕС. Планираната законодателна рамка не трябва да съдържа противоречащи си политики, а да гарантира последователна и хармонизирана система на управление.

Особена важност ще има осигуряването на съгласуваност на политиката на високо ниво, чрез разработване на утвърдени начини за обмен на мнения и информация, устойчиви обсъждания и хармонизирана система за управление.

0.4 За да се предвидят ефектите от тази намеса, ще бъде изключително важно да се наблюдават ответните сигнали на преработвателите на храни и търговците на дребно.

Необходимо е наблюдение и периодично преразглеждане на всички политически мерки за оценка на предназначението им и възможността за непредвидени последици. Мониторингът на хранителната система може да увеличи прозрачността и осведомеността на потребителите, чиято роля в стимулиране на промяната ще се увеличава.

Препоръка 1

Да се осигури лесен и достъпен избор на здравословни и устойчиви храни

Хората променят поведението си основно в отговор на стимули и информация. Затова е важно да бъдат улеснени в избора си на устойчива и здравословна храна. Финансови и други стимули могат значително да насърчат възприемането на по-здравословен и по-устойчив начин на хранене.

1.1 Идентифициране на **оптималните фискални механизми за прогресивно въвеждане на данъци върху продукти**, чиято честа консумация е нездравословна и неустойчива, с подходящи мерки за обмен на информация и оценка.

Прекомерната консумация на неустойчиви и/или нездравословни продукти може да бъде ефективно намалена с минимални разходи за обществото, ако към тях се прилагат **достатъчно високи данъчни ставки**. Приходите от това данъчно облагане трябва да се използват за намаляване на неравнопоставения достъп до храна, чрез преразпределянето им към домакинства с ниски доходи, въз основа на целеви хранителни субсидии.

Трябва да се въведат достатъчно високи данъци върху червеното и преработеното месо и продуктите с високо съдържание на нездравословни мазнини, сол и захар.

Данъкът върху производството на месо може също да бъде свързан с емисиите на парникови газове, като по този начин се надгражда върху съществуващите схеми за намаляване на емисиите, каквито са системата за търговия с емисии (ETS) и механизма за коригиране на въглеродните граници (CBAM).

1.2 Да направим здравословните и устойчиви хранителни режими по-достъпни.

Силно влияние върху решенията на потребителите оказват достъпността на храните, а заедно с това вкуса и навиците. Следователно **данъците върху червеното и преработеното месо** и върху продуктите с високо съдържание на нездравословни мазнини, сол и захар трябва (както е предложено по-горе) **да бъдат придружени от мерки, които да направят по-здравословните и по-устойчиви алтернативи - особено алтернативните източници на протеини и микроелементи, по-лесно достъпни чрез субсидии и/или намален ДДС.**

1.3 Коририране на схемите за субсидиране на производствени системи с ниски екологични показатели, където е необходимо.

Необходими са мерки в областта на предлагането, за да се стимулират системите за устойчиво земеделско производство да предоставят на потребителите достъпни, здравословни и устойчиви хранителни продукти. Промяната в схемите за стимулиране променя цените, а заедно с това и избора на потребителите. Следователно съществуващите схеми трябва да бъдат пренастроени, ако се установи, че работят в противоречие или не подкрепят целите за устойчивост. Като част от управлението на тези промени, са необходими консултации за земеделските производители, а особено важно е да се поддържа подкрепа за онези производствени системи, в които животновъдството има особено слабо или дори положително въздействие върху околната среда (напр. където пашата е важен елемент от екосистемата).

1.4 Да се обърне внимание на първопричините за недохранването и нездравословното хранене на населението, като се приемат социални политики, насочени към изкореняване на бедността и инвестиране в по-добро образование за всички социални групи.

Хранителните политики трябва да бъдат интегрирани в по-широки икономически и социални политики за справяне в по-общ план с бедността и хранителната неграмотност. Увеличаването на размера на средствата за храна и създаването на икономически възможности са основен фактор за справяне с продоволствената несигурност и подобряване на хранителните навици в дългосрочен план.

Препоръка 2

Да се осигури предоставянето на адекватна и надеждна информация за въздействието на различните храни върху околната среда и човешкото здраве, за да се насърчи вземането на здравословни и устойчиви решения от всички участници в хранителната система.

Прозрачността е много важна за постигането на устойчивост, тъй като осигурява възможност за потребителски контрол и може да стане причина за промяна в бизнес практиките на производителите на храни и търговците на дребно. Изключително важен за потребителите е достъпът до точна, безпристрастна и разбираема информация за храната, както и за устойчивите и здравословни хранителни режими.

2.1 Обобщаване на критериите за устойчивост за включване в националните насоки за хранене.

Националните насоки в храненето вече насърчават здравословните режими на хранене, но повечето не са в съответствие с целите за устойчивост, като Парижкото споразумение за климата. Изричното включване на критерии за устойчивост, в допълнение към преразглеждане на насоките въз основа на най-новите познания за здравословно хранене, биха могли да повлияят на потребителското търсене (и предлагането) на по-здравословни и по-устойчиви продукти. Рамка за целия ЕС за „добри практики“ при актуализиране на националните насоки в храненето, за свързване на здравето и устойчивостта, би могла да предостави на всеки достъп до практическа информация за подобряване на храненето.

2.2 Дефиниране и популяризиране на обвързани със срокове цели в целия ЕС и в национален мащаб за здравословна и устойчива храна.

ЕС трябва да определи цели за устойчивост, свързани с храните, подобни на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР) по теми, свързани с приемането на здравословни и устойчиви хранителни навици. Тези цели трябва да бъдат определени с участието и ангажимента на всички заинтересовани страни. След това държавите-членки ще дефинират своите собствени, обвързани със срокове цели, въз основа на общо определените. По този начин преследването на тези цели ще бъде инициатирано отдолу нагоре и този подход ще приобщи участниците към крайната цел.

2.3 Разработване на информационни кампании за повишаване на осведомеността на потребителите относно здравето и въздействието на храната върху устойчивостта, както и образователни програми за подобряване на грамотността по отношение на храните.

Публичните маркетингови кампании, етикетите и оценките върху опаковките на храните, рекламите и дигиталните персонализирани инструменти за обратна връзка са важни начини за информиране на хората относно избора на здравословна и устойчива храна. Такива инициативи трябва да включват кампании за обмен на мнения и информация, и образователни програми за намаляване на хранителните загуби чрез избягване на свръхконсумация и

подобряване на практиките за приготвяне, съхранение, планиране, пазаруване и повторна употреба/рециклиране на храна.

2.4 Насърчаване на потребителите да установяват по-преки връзки с производителите на първични храни, за да се повиши грамотността в областта на храните.

Късите вериги за доставка на храни включват много малък брой (или дори липса) на посредници и/или кратко географско разстояние между фермерите и потребителите. Местното производство на храни покрива само малък дял от общото потребление на храни и понякога може да има по-голямо въздействие върху околната среда в сравнение с по-далечните алтернативи, но увеличава ангажираността на потребителите в местните методи за производство и качеството на храните и следователно има висока образователна стойност. Достъпът до „разнообразни права“ извън формалните пазарни структури води до по-голяма устойчивост, по-директен контакт с храната и със земеделските производители и по-устойчиво и здравословно хранене.

2.5 По ефективно използване на потенциала на дигиталната хранителна среда за информирани на потребителите относно здравословни и устойчиви храни и за намаляване на хранителните загуби/разхищения.

В наши дни всички аспекти на хранителната среда са подложени на дигитална трансформация. Това предоставя различни възможности за насърчаване на по-здравословно и по-устойчиво закупуване, съхранение и употреба на храни. **Дигиталните медии могат да станат източник на недостатъчна и изкривена информация, затова те трябва да бъдат регулирани, подобно на рекламните медии.**

2.6 Да се ограничи рекламирането на хранителни продукти и напитки, чиято честа консумация е нездравословна и неустойчива.

Доброволните кодекси на поведение за отговорен маркетинг са недостатъчни и това налага ограничаване на рекламата на всички нездравословни и неустойчиви храни и алкохол. На първо място това са нездравословни храни за деца, чието рекламиране трябва да бъде забранено във всички медии. Популяризирането на нездравословна и неустойчива храна чрез промоционално ценообразуване също следва да бъде ограничено, за да се попречи на компаниите да заобикалят рекламните ограничения с повишена ценова конкуренция.

2.7 За да се постигне целта за здравословно и устойчиво хранене и да се преодолее очакваното противопоставяне от участници в хранителната промишленост на някои политически мерки, е необходимо прозрачно и равнопоставено ангажиране на всички заинтересовани страни.

Има доказателства, че някои представителни органи на месната промишленост оказват влияние върху общественото мнение, за да се противопоставят на научни доказателства за отрицателното въздействие на консумацията на месо върху здравето и климата. Това напомня за начина, по който тютюневата промишленост и индустрията за изкопаеми горива отдавна активно влияят на общественото мнение относно отрицателното въздействие на техните продукти върху здравето (тютюн) и климата (изкопаеми горива). **За да преодолеят противопоставянето, политиците трябва да определят (чрез диалог с всички заинтересовани страни) подходящата скорост и напредък на политическите реформи, но също така трябва да имат предвид спешната необходимост от трансформиране на хранителните системи.** Индустрията може да предостави на политиците ценна информация (например за потребителското поведение и предпочитания), която заслужава да бъде широко споделена. Гражданското общество също играе ключова роля при формирането на приобщаващи политики за общото благо.

Препоръка 3

Възлагане на нови мерки за насърчаване на наличието и достъпността на продукти за здравословно и устойчиво хранене.

За да се ускори възприемането на здравословното и устойчиво хранене, устойчивите и здравословни храни и напитки трябва да бъдат налични, а достъпът до тях да е стабилен и финансово поносим. Стратегиите за подобряване на тези ключови фактори трябва да се преследват чрез привличане и обвързване на всички нива на управление в хранителната система, включително национални и регионални власти.

3.1 Насърчаване на държавите-членки да регулират пускането в търговски обекти на продукти, чиято честа консумация е нездравословна и неустойчива.

Има доказателства, че по-голямата наличност и поставянето на по-видно място на здравословни хранителни продукти в супермаркетите и други търговски обекти насърчава по-здравословните модели на пазаруване и хранене. Същият ефект може да се очаква и за устойчиви продукти. Поради това държавите-членки следва да обмислят изискване големите и средни търговци на храни на дребно, училища и други обекти, предлагащи храни, да предлагат здравословни и устойчиви продукти, като ги представят по атрактивен начин. Държавите-членки трябва също така да обмислят забрана за поставяне на храни с високо съдържание на мазнини, сол и захар, както и алкохол на видни места в тези магазини.

3.2 Да се изисква промяна в състава на хранителните продукти, за да се увеличи наличието на здравословна и устойчива храна.

Политиките за преформулиране (които имат за цел да променят обработката или състава на продуктите) са показали, че са ефективни, ако са задължителни и са предназначени да покриват цяла продуктова категория.

3.3 Ограничаване на вноса в ЕС на хранителни стоки от места, където производството на храни причинява големи щети на околната среда чрез забрана или увеличение на граничните такси.

Необходимо е да се направи оценка на приложимостта, предимствата и недостатъците на ограничаване на вноса в ЕС на храни от екосистеми, богати на биоразнообразие и въглероден диоксид; на хранителни култури, изискващи голямо потребление на вода като ядки, плодове и зеленчуци, произведени в райони с недостиг на вода; храни, произведени с пестициди, които са забранени в ЕС; риба и други морски дарове, произхождащи от неустойчиво управлявани запаси. Някои от тези ограничения вече са обхванати от новия Регламент на ЕС за обезлесяването (EUDR) относно продукти, които не са свързани с обезлесяване, но обхватът му може постепенно да бъде разширен.

Източник:

European Commission, Directorate-General for Research and Innovation, Group of Chief Scientific Advisors, *Towards sustainable food consumption – Promoting healthy, affordable and sustainable food consumption choices*, Publications Office of the European Union, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/29369>

Directorate-General for Research and Innovation (European Commission), G. o. (2023, June). Retrieved from an official website of the European Union

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9f582c41-1565-11ee-806b-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-288833285>

Пълният текст на становището: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9f582c41-1565-11ee-806b-01aa75ed71a1/language-en>

Други информации в областта на храните, могат да бъдат намерени на интернет страницата на Центъра за оценка на риска по хранителната верига - <https://corhv.government.bg/>

Изготвили:

Екип на Центъра за оценка на риска по хранителната верига

инж. Светлана Савова

д-р Мадлен Василева

29.09.2023 г.